

KEN
FOLLETT

STONEHENGE

SVÄTYŇA ČASU

KNIŽNICA
SVETOVÝCH BESTSELLEROV

STONEHENGE

Z anglického originálu Ken Follett: Circle of Days,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Quercus, Part of John Murray Group,
Londýn 2025,

preložila Ivana Roháčová.

Vydalo Vydavateľstvo TATRAN, s. r. o., v roku 2025,
so sídlom Klariská 16, 815 82 Bratislava, Slovenská republika.

Vyšlo ako 5590. publikácia a 225. zväzok edície

LUK – Knižnica svetových bestsellerov.

Vydanie I.

Knižný prebal a polep navrhol a spracoval Peter Zentko.

Zodpovedná redaktorka Daniela Šinková

Jazykové redaktorky Beáta Beláková, Adriana Oravcová

Technický redaktor Peter Zentko

Sadzba AldoDesign, Bratislava

Vytlačil FINIDR, s.r.o., Český Těšín.

:: knihy pre **hodnotnejší** život

www.slovtatran.sk

info@slovtatran.sk

All rights reserved.

Copyright © 2025 Ken Follett

Map artwork by Daren Cook

Endpaper image © Daren Cook

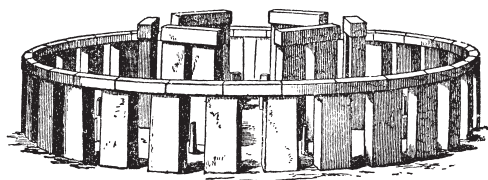
Translation © Ivana Roháčová 2025

Slovak edition © Vydavateľstvo TATRAN 2025

ISBN 978-80-222-1791-0

KEN
FOLLETT

STONEHENGE

SVÄTYŇA ČASU

TATRAN

**Tento príbeh sa začína približne
2500 rokov pred naším letopočtom**

1

SEFT SA PLAHOČIL Veľkou pláňou s prúteným košom na chrbte. V koši niesol pazúriky na predaj. Sprevádzal ho otec a dvaja starší bratia. Všetkých troch nenávidel.

Pláň sa tiahla, kam až oko dovidelo. Zelenú letnú trávnu pretkávali žlté iskerníky a červenkasté kvety ďateliny, ktoré v diaľke splývali v oranžovo-zelenom opare. Navôkol sa pásli ohromné stáda dobytky a oviec, bolo ich omnoho viac, než bol schopný spočítať. Cez pláň neviedol žiaden chodník, no smer poznali a cesta im nezabrala ani celý jeden dlhý letný deň.

Na Seftovu hlavu pálili horúce slnečné lúče. Pláň bola prevažne rovinatá, no mierne stúpania a klesania mu s jeho ťažkým nákladom nepripadali vôbec mierne. Jeho otec Cog udržiaval stabilné tempo bez ohľadu na terén. „Čím skôr tam budeme, tým skôr si odpočinieme,“ vravieval. Toto až hlúpo jednoznačné vyhlásenie Sefta dráždilo. Jeho otec bol tvrdý presne ako pazúrik, najtvrdší kameň na svete. Tento muž so šedivými vlasmi a sinavou tvárou nepatril k najurastenejším, no oplýval veľkou silou a nespokojnosť so synmi prejavoval päšťami tvrdými ako kameň.

Všetky ostré nástroje od sekier po hroty šípov sa vyrábali z pazúrika. Každý potreboval pazúrik a ten sa dal vždy vymeniť za všetko potrebné, nech už to bolo jedlo, odev či dobytok. Ľudia si pazúriky nezriedka odkladali pre každý prípad s vedomím, že nikdy nestratia na hodnote ani sa neskazia.

Seft sa tešil, že uvidí Neen. Myslel na ňu každý deň od posledného večera jarnej slávnosti, keď sa prvý raz stretli a zarozprávali hlboko do noci. Správala sa k nemu tak vrúcne a priateľsky, až si bol istý, že sa jej páči. Keď nasledujúce týždne drel vo výkope, často mal pred očami jej tvár. V jeho predstavách sa vždy usmievala a mierne sa k nemu skláňala, akoby mu už-už chcela povedať čosi pekné. Mala pôvabný úsmev.

Keď odchádzal, dala mu bozk na rozlúčku.

Keďže celé dni pracoval v diere v zemi, doteraz spoznal len zopár dievčat. No žiadne z nich naňho neurobilo podobný dojem.

Bratia ho s Neen videli a domysleli si, že sa do nej zaľúbil. Počas pochodu doňho zabrdali oplzlými poznámkami. Veľký a hlúpy Olf sa spýtal: „Tentoraz ho do nej už strčíš, Seft?“ A Cam, ktorý vždy nasledoval jeho príklad, zatiaľ predvádzal prirážanie bokmi. Obaja sa rehotali ako dve škrekľavé vrany. Pripadalo im to vtipné, tak chvíľu pokračovali v podobnom duchu, no čoskoro sa im posmešky minuli. Nemali veľkú predstavivosť.

Kým ostatní niesli košíky v náručí, na pleciach či na hlave, Seft vymyslel spôsob, ako si kôš pripevniť na chrbát pomocou kožených popruhov. Pri zdvíhaní a skladaní sa trochu potrápil, no keď ho mal na sebe, náklad sa mu niesol pomerne pohodlne. Bratia sa mu vysmievali a nazývali ho slabochom, no už si na to zvykol. Stále ho považovali za dieťa, hoci bol z nich najbystrejší, za čo ho neznášali. Otec nikdy nezasiahol. Dokonca sa zdalo, že ho baví sledovať, ako sa jeho synovia vadia a bijú. A vždy keď Sefta šikanovali, povedal mu len, aby sa vzmužil.

Aj napriek popruhom začínala na Sefta doliehať ťarcha koša na chrbte. Na pohľad sa mu nezdalo, že aj ostatných zmohla cesta rovnako. Pripadalo mu to zvláštne, pretože bol rovnako silný ako oni, no aj tak z neho tiekol pot.

Keď poloha slnka ohlásila poludnie, Cog zavelil na odpočinok. Zastali a zložili koše v tieni brestu. Vytiahli zátky z čutory, ktorú si každý niesol zavesenú na remienku, a hltavo sa napili. Veľkú pláň ohraničovali rieky zo severu, z východu aj juhu, no priamo na nej sa našlo len zopár potokov a jazierok a mnohé v lete vysychali. Rozumný pútnik si preto vodu nosil so sebou.

Cog im rozdal odrezky studeného bravčového mäsa. Keď sa najedli, Seft si ľahol na chrbát, zahľadel sa na listami ovenčené konáre a užíval si pokoj.

Ani sa nenazdal a otec opäť zavelil na pochod. Seft sa obrátil a chcel zdvihnúť svoj košík, no pri pohľade naň zaváhal. Pazúriky vydolované z útrobov zeme boli tmavočierne, lesklé a pokrývala ich mäkká biela škrušina. Pri úderoch kameňom sa z nich odlamovali odštiepky, čím ich bolo možné tvarovať. Seft si v košíku niesol polotovary, ktoré pripravil jeho otec. Štiepaním ich upravil do približnej podoby budúcich nožov, sekier, škrabadiel, šidiel a iných nástrojov. Takto ich boli schopní uniesť viac a navyše mali aj väčšiu hodnotu pre zručného pazúrikára, ktorý ich okresal do konečnej podoby.

Seftovi sa zdalo, že má v košíku naložené viac než ráno. Marilo sa mu snád? Nie, bol si tým istý. Vzhliadol k bratom.

Olf sa vyškieral a Cam sa chechtal.

Seft hneď vedel, čo urobili. Za chôdze povyberali pazúriky zo svojich košíkov a potajme ich dávali do toho jeho. Zrazu si spomenul, ako sa k nemu zozadu priblížili, aby si mohli uťahovať z jeho zaľúbenosti. Rozptýlili ho a on si ani nevšimol, čo mali naozaj v úmysle.

Nečudo, že ho dopoludňajšia cesta tak unavila.

„Vy dvaja...“ ukázal na nich nahnevane.

Vybuchli do smiechu. Aj Cog sa smial, pretože zjavne od začiatku o všetkom vedel.

„Mizerné svine,“ zanaďával Seft zatrpknuto.

„Bol to len žart!“ bránil sa Cam.

„Umieram od smiechu,“ odvrkol Seft a obrátil sa k otcovi. „Prečo si ich nezastavil?“

„Nesťažuj sa,“ odvetil Cog. „Vzmuž sa.“

„A musíš ich niešť aj zvyšok cesty, lebo si sa dal napáliť,“ dodal Olf.

„Čo nepovieš?“ Seft si klakol a vysypal pazúriky z koša, až kým v ňom nemal zhruba taký náklad, s akým vyrážal.

„Ja to zbierať nebudem,“ vyhlásil Olf.

„Ani ja,“ pridala sa Cam.

Seft zodvihol odľahčený košík, napravil si ho na pleciah a vyrazil.

„Okamžite sa vráť,“ ozval sa za ním Olf.

Nevšimal si ho.

„Len počkaj, keď ťa chytím.“

Seft sa zvrtol, kráčal pospiatky a pozoroval blížiaceho sa brata.

Ešte pred rokom by ustúpil a urobil, čo mu starší brat nariadil. Lenže odvtedy vyrástol a zosilnel. Stále sa Olfa bál, ale už sa viac nehodlal

podvoľovať strachu. Siahol si za chrbát a vybral z koša jeden pazúrik. „Chceš niešť ešte jeden kameň?“ spýtal sa.

Olf zlostne zaručal a rozbehol sa.

Seft po ňom vrhol pazúrik. Z každodennej driny pri kopaní mal silné ruky a hodil prudko.

Kameň zasiahol Olfa nad kolenom. Zavyl od bolesti, ešte dva kroky sa zatackal a spadol na zem.

„Ďalším trafím do tej tvojej kotrby, ty sprostý vôl,“ varoval ho Seft a pozrel na otca. „Bolo to dosť mužné?“

„Už aj prestaňte s tými somarinami,“ zavrčal Cog. „Olf, Cam, berte náklad a hýbte sa.“

„A čo s tými kameňmi na zemi?“ spýtal sa Cam.

„Pozbieraj ich, ty trkvas!“

Olf sa pozviechal na nohy. Jediné vážne zranenie zjavne utrpela jeho pýcha. Spolu s Camom si naložili do košov zvyšné pazúriky a vybrali sa za ostatnými. Olf kríval.

„Toto si nemal,“ zafučal Cam, keď dostihol mladšieho brata.

„Bol to len žart,“ odvrkol Seft.

Cam spomalil krok.

Seft kráčal ďalej a srdce mu bilo opreteký. Bol vydesený, no podarilo sa mu z hádky vyviaznuť so zdravou kožou – aspoň nateraz.

Po jarných slávnostiach sa rozhodol, že svoju rodinu opustí pri najbližšej nožnej príležitosti. Dosiaľ sa mu však nepodarilo prísť na to, ako sa uživí. Na ťaženie pazúrika bolo potrebných viac ľudí, táto práca sa nedala vykonávať na vlastnú päsť. Potreboval plánovať do budúcnosti. Bolo by príliš ponížujúce, keby sa k nim musel po čase priplaziť späť, zdrvený a hladný, s prosíkom, aby ho medzi seba opäť prijali.

V jednom však mal jasno: chcel do svojho plánu zahrnúť aj Neen.

Monument obkolesoval vysoký násyp. Vchádzalo sa doň otvorom na severovýchodnej strane valu a obďaleč sa nachádzali domy kňaziek. Dnes tam však nebolo ani duše, pretože zajtra sa budú konať slávnosti letného slnovratu.

Ľudia sa schádzali k Monumentu na štvrtročné obrady, no davy prišielcov zblízka aj zďaleka predstavovali zároveň príležitosť a často prinášali tovar na výmenu. Poniectorí už vykladali svoje výrobky. Dobre vedeli, že sa majú držať ďalej od posvätného kruhu. Zdržovali sa teda neďaleko vchodu a v úctivej vzdialenosti od príbytkov kňaziek.

Keď sa k nim priblížil Seft s rodinou, doľahol k nim šum rozhovorov a vo vzduchu pocítili priam hmatateľné vzrušenie. Schádzali sa tam ľudia zo všetkých svetových strán. Jedna skupina sa každý rok stretala v dedine na kopci, vzdialenej štyri dni chôdze na severovýchod. Odtiaľ sa vybrali po dobre vyšliapanom chodníku, považovanom za prastarú cestu. Prechádzali cez dediny a v každej sa k nim pridávali ďalší pocestní. K Monumentu dorazili v dlhom zástupe ľudí a dobytká.

Cog zastal pri Evovi a Fee, páre, ktorý sa živil výrobou povrazov z úponkov zemolezu. Ťažiar vyprázdnil koše a Cog začal ukladať pazúriky na kôpku.

Po chvíli ho vyrušil ďalší kopáč menom Wun, nízky muž so žltými očami. Seft ho už párkrát stretol. Bol to družný človečik, priateľil sa s každým, rád sa dával do reči predovšetkým s ďalšími kopáčmi a vždy mal skvelý prehľad o najnovšom dianí. Podľa Sefta bol najmä všetečný.

Wun a Cog si podali ruky, jeden ľavú, druhý pravú, ako bolo zvykom pri neformálnom stretnutí. Pravicu si ľudia podávali pri oficiálnejších príležitostiach a dávali tým najavo skôr vzájomný rešpekt než priateľstvo. Najsrdečnejší pozdrav predstavovalo, keď sa chytili obidvoma rukami zároveň – pravou a ľavou aj ľavou a pravou.

Cog bol mlčanlivý, ostatne ako vždy, no Wuna to zrejme nevyviedlo z miery.

„Vidím, že ste tu všetci štyria,“ poznamenal. „Váš výkop nikto ne stráži?“

Najstarší zo štvorice naňho podozrievavo fľochol. „Ak sa nám ho niekto pokúsi uchmatnúť, skončí s prasknutou gebuľou.“

„Veľmi dobre,“ odvetil Wun, naoko schvaľujúc Cogove násilné chůtky, no v skutočnosti si zblízka prezeral kôpu pazúrikových polotovarov a odhadoval ich kvalitu.

„Vieš ty čo, je tu jeden obchodník s obrovskou zbierkou parohov. Niečo úžasné,“ dodal.

Parožie lesného jeleňa, s ostrými hrotmi a tvrdé takmer ako kameň, patrilo k najužitočnejším nástrojom kopáčov, ktorí ho používali ako krompáče. „Mali by sme si to obzrieť,“ navrhol Olf Camovi.

Všetci venovali pozornosť Wunovi a Sefta si nikto nevšímal. Vycítil svoju príležitosť, potichu sa vytratil a rýchlo sa zamiešal do davu.

Od Monumentu viedol rovný chodník k neďalekej dedine zvanej Poriečie. Po oboch stranách vychodenej cestičky sa pásol dobytok. Seft nemal rád kravy. Nevedel totiž, čo sa im pri pohľade naňho odohráva v hlavách.

Až na túto jednu vec závidel pastierom ich život. Celé dni len vysedávali a strážili svoje stáda. Nemuseli od svitu do mrku búšiť do pazúrikovej žily, lámať tvrdú skalu a šplhať sa s nákladom na povrch po drevenej tyči. Kravy, ovce aj prasce sa množili takmer bez pomoci a pastieri neustále bohatli.

Dorazil do dediny. Všetky domy v Poriečí vyzerali rovnako: každý mal nízke múry z mazanice – prepleteného prútia namazaného ílovitou hlinou – a tie zas prekryvala strecha z mačiny uloženej na šikmých hradách. Vchod tvorili dva stĺpiky, ku ktorým bol uviazaný preklad. Obyvatelia domov v lete varili vonku, no v zime neustále udržiavali oheň v ústrednom kozube. Na hrady nad ním vešali mäso na údenie. V týchto letných dňoch mali dvere zahradené iba prútenými brámkami, ktoré siahali asi do polovice ich výšky, aby dnu prúdil čerstvý vzduch. Zároveň bránili vstúpiť túlavým psom a všetkým tvorom, ktoré si hľadali potravu po nociach. V zime sa vchod uzatváral robustnejšou, presne pasujúcou prekážkou.

Po dedine a jej okolí sa túlalo množstvo prasiat, ktoré rypákmi pátrali po čomkoľvek, čo by mohli zjesť.

Zhruba polovica domov bola prázdna. Boli určené návštevníkom, ktorí prichádzali štyrikrát do roka. Pastieri sa o nich dobre starali, pretože s obchodom im prinášali aj hojnosť.

Obrady sa konali počas jesennej rovnodennosti, na zimný slnovrat, počas jarnej rovnodennosti a na letný slnovrat, ktorý nastane zajtra. Počítanie dní roka patrilo medzi dôležité úlohy kňaziek, ktoré vďaka tomu vedeli ohlasovať nastávajúce sviatky, napríklad že jesenná rovnodennosť nastane o šesť dní.

Seft pristavil jednu pastierku a spýtal sa jej na cestu k Neeninmu domu. Keďže jej matka bola v rade starších, a teda mala medzi pastier-

mi dôležité postavenie, väčšina miestnych ju poznala, vďaka čomu čoskoro našiel miesto, ktoré hľadal. Dom bol čistý, uprataný a prázdny. Usúdil, že v ňom žijú štyria ľudia – a ani jeden nebol doma! Nepochybne mali veľa práce v súvislosti s nadchádzajúcimi obradmi.

Netrpezlivý Seft pokračoval v hľadaní. Túlal sa medzi domami a očami pátral po Neeninej usmievavej okrúhlej tvári a hustých tmavých vlasoch. Všimol si, že do mnohých prázdnych domov sa už nastahovali návštevníci: jednotlivci aj rodiny s deťmi, ktoré zvedavo skúmali neznáme miesto.

S úzkosťou v srdci premýšľal, ako ho Neen privíta. Od ich prerozprávanej noci ubehlo už štvrt roka. Vtedy sa k nemu správala vrúčne, no za ten čas mohla ochladnúť. Také milé a príťažlivé dievča malo iste hŕbu iných nápadníkov. Na druhej strane Seft na sebe nevidel nič výnimočné. A navyše bol od nej o niekoľko rokov mladší. Zrejme jej to ktovieako neprekážalo, no Seftovi sa zdalo, že oproti nemu je omnoho uhladenejšia.

Došiel až k rieke, ktorej okolie bolo vždy rušné. Vyššie proti prúdu ľudia naberali čistú vodu, dolu po prúde sa zase kúpali a prali oblečenie. Nezbadal tam Neen, no uľavilo sa mu, keď narazil na jej sestru, ktorú stretol na minulých obradoch jari. Bolo to asi trinásťročné dievča s hriovou kučeravých vlasov a sebavedome vystrčenou bradou. Zajtra bude mať štrnásť. Ľud z Veľkej pláne počítal vek v letách, čiže zajtra, v deň letného slnovratu, bude každý o rok starší.

Ako sa len volala? Ach, áno, Joia.

S dvoma kamarátkami si umývala v rieke topánky. Mala rovnakú obuv ako všetci ostatní: kus kože orezaný do požadovaného tvaru s dierkami na šnúrky z kravských šliach, ktorými sa topánka sťahovala natesno okolo chodidla.

Podišiel k nej.

„Pamätáš si ma? Som Seft,“ oslovil ju.

„Samozrejme, že si ťa pamätám,“ odvetila a zdvorilo ho pozdravila. „Nech sa na teba usmieva Slniečny boh.“

„Aj na teba. Prečo si umývate topánky?“

„Lebo nechceme mať smradľavé nohy,“ zachichotala sa.

Na to nikdy nepomyslel. Nikdy si neumýval topánky. Čo ak Neen ucíti jeho nohy? Už aj tak sa cítil trápne. Pri najbližšej príležitosti si musí umyť topánky aj on.

Dve Jojine kamarátky si čosi šepkali a chichúňali sa pritom tak, ako to už dievčatá občas z nejakého dôvodu robia. Joia na ne zazrela a podráždene si povzdychla.

„Predpokladám, že hľadáš moju sestru Neen,“ povedala nahlas.

„Samozrejme.“

V tvárach jej kamarátok sa zjavilo náhle pochopenie.

„Váš dom je prázdny. Vieš, kde ju nájdeme?“ pokračoval Seft.

„Pomáha s prípravou hostiny. Mám ťa tam odvieť?“

To je od nej veľmi milé, pomyslel si, ponúkla mi pomoc a ešte kvôli mne aj odíde od kamarátok. „Áno, prosím.“

Joia sa s mokrymi topánkami v ruke veselo rozlúčila s dievčatami. Vzápätí sa pustila do reči. „Hostinu pripravujú Chack a Melly s celou rodinou, majú tam synov, dcéry, bratrancov, sesternice a ktoviekoho ďalšieho,“ trkotala. „Je to veľká rodina, čo je dobre, pretože to bude veľká hostina. Uprostred dediny je otvorené priestranstvo, tam sa to koná.“

Kráčali bok po boku. Seftovi zrazu napadlo, že by mu Joia mohla prezradiť, čo k nemu Neen cíti. „Môžem sa ťa niečo spýtať?“

„Samozrejme.“

Zastal a ona sa pristavila tiež. „Myslíš si, že ma má Neen rada?“ spýtal sa tichým hlasom. „Povedz mi to na rovinu.“

Joia naňho uprela pôvabné orieškovohnedé oči. „Pravdepodobne áno, ale neviem, ako veľmi.“

To bola neuspokojivá odpoveď. „A spomína ma vôbec?“

Joia zamyslene prikývla. „Párkrát sa o tebe, myslím, zmienila.“

Dáva si pred o mnou dobrý pozor na jazyk, pomyslel si Seft namrzene. Aj tak sa rozhodol pritlačiť na pílu. „Naozaj by som ju chcel spoznať bližšie. Podľa mňa je... Neviem, ako ju mám vôbec opísať. Roztomilá.“

„To by si mal hovoriť jej, nie mne,“ napomenula ho Joia, ale vzápätí výčitku zmiernila úsmevom.

„Ale poteší sa tomu?“ pokúšal šťastie.

„Myslím si, že ťa rada uvidí, ale viac ti nepoviem. Ona bude hovoriť sama za seba.“

Seft bol o dve letá starší než Joia, ale nedokázal ju presvedčiť, aby sa mu zdôverila. Bolo to rázne dievča. „Ja len netuším, či Neen cíti to isté, čo ja,“ vzdychol si bezmocne.

„Tak sa jej spýtaj a uvidíš,“ odvetila a Seft začul v jej hlase náznak netrepezlivosti. „Čo za to dáš?“

„Prezrad' mi ešte niečo,“ požiadal ju. „Páči sa jej aj niekto iný?“

„No...“

„Takže páči.“

„Ona sa určite páči jemu. Či to platí aj naopak, to neviem.“ Joia potiahla nosom. „Cítiš to?“

„Pečené mäso.“ Seftovi sa začali zbiehať sliny.

„Chod' rovno za nosom a nájdeš Neen.“

„Ďakujem ti za radu.“

„Veľa šťastia.“ Zvrtla sa na päte a zamierila späť.

Kráčal ďalej a počas chôdze premýšľal nad rozdielmi medzi dvomi sestrami. Joia bola rázna a panovačná, zatiaľ čo Neen múdra a vlúdna. Obe boli príťažlivé, ale on ľúbil Neen.

Silnejúca vôňa mäsa ho doviedla na otvorené priestranstvo, kde sa na ražňoch opekalo niekoľko volov. Oslava sa síce začne až zajtra večer, no Seft si domyslel, že upiecť také veľké zviera trvá poriadne dlho. Menšie zvieratá, ako ovce a prasiatka, sa budú nepochybne opekať až zajtra.

Medzi ohniskami sa hemžilo asi dvadsať mužov, žien a detí, každý buď prikladal do ohňa, alebo otáčal ražne. Po chvíli si Seft všimol Neen: sedela na zemi s prekríženými nohami a sústredene sa nad niečím skláňala.

Vyzerala inak, ako si ju pamätal, no iba čo nabrala na pôvabe. Letné slnko ju opálilo a vytiahlo z jej tmavých vlasov svetlé pramienky. Sústredila sa na prácu, vraštila čelo a aj jej zamračená tvár bola priam neuveriteľne očarujúca.

Pazúrikovým škrabadlom čistila vnútornú stranu kravskej kože, ktorá nepochybne patrila jednému zo zvierat otáčajúcich sa na ražni. Seft si spomenul, že jej matka bola kožiarka. Sila jej sústredenia ho fascinovala a dojímala takmer až k slzám.

No aj tak sa ju chystal vyrušiť.

Prešiel cez otvorené priestranstvo a s každým krokom sa v ňom stupňovalo napätie. Prečo sa bojím? pýtal sa sám seba. Mal by som byť šťastný. A aj som. Ale zároveň sa bojím.

Zastal pred ňou a usmial sa. Chvíľu trvalo, kým odtrhla pohľad od kože, na ktorej pracovala. Potom zdvihla hlavu, zbadala ho a jej tvár sa rozžiarila takým úžasným úsmevom, až sa mu zdalo, že mu prestalo biť srdce.

„To si ty,“ povedala po chvíli.

„Áno,“ odvetil šťastne. „Ja.“

Odložila škrabku aj kožu a vstala. „Dokončím to neskôr,“ povedala. Chytila Sefta za ruku a nohou odohnala prasa, ktoré jej stálo v ceste. „Poďme na nejaké tichšie miesto.“

Kráčali na západ, ďalej od rieky. Zem sa dvíhala do mierneho svahu, ako to už pri riekach býva. Chcel sa s ňou porozprávať, ale nevedel, ako začať. Krátko sa zamyslel. „Som veľmi rád, že ťa opäť vidím,“ vyslovil napokon.

Usmiala sa. „Nápodobne.“

Začína sa to sľubne, pomyslel si.

Prišli k zvláštnej konštrukcii, vytvorenej zo sústredných kruhov kmeňov stromov. Očividne išlo o nejakú svätyňu. Kráčali okolo kruhu. „Ludia sem chodia rozjímať,“ povedala Neen, „alebo sa porozprávať, tak ako my. Stretávajú sa tu aj starší.“

„Spomínala si, že aj tvoja matka je v rade starších.“

„Áno. Je naozaj dobrá v riešení sporov. Vie ľudí upokojiť a donútiť ich, aby premýšľali rozumne.“

„Moja matka bola tiež taká. Niekedy dokázala priviesť k rozumu aj otca.“

„Vravel si, že zomrela, keď si mal desať liet.“

„Áno. Počala v neskorom veku a zomrela spolu s dieťaťom.“

„Musí ti chýbať.“

„Neviem ani povedať, ako veľmi. Pred jej smrťou sa otec mne ani bratom vôbec nevenoval. Možno sa bál zobrať dieťa na ruky alebo niečo podobné. Nikdy sa nás nedotkol ani sa s nami nerozprával. Keď mama zomrela, zrazu sa o nás musel starať. Podľa mňa sa mu to bridilo a nenávidel nás za to.“

„To je hrozné,“ hlesla Neen.

„Ešte stále sa nás ani nedotkne – iba keď nás trestá.“

„Bije ťa?“

„Hej. Aj bratov.“

„A vaša matka nemala príbuzných, ktorí by vás ochránili?“

Seft vedel, že práve v tom tkvel celý problém. Po smrti ženy sa o jej deti mali postarať rodičia, súrodenci a vzdialenejšia rodina. Jeho matka však nemala žiadnych žijúcich príbuzných. „Nie,“ odvetil, „matka nemala inú rodinu.“

„Prečo od otca jednoducho neodídeš?“

„Raz to urobím, a to čoskoro. Ale najprv musím vymyslieť, ako sa užívám. Vykopať jamu trvá dlho, a kým by som vyťažil nejaký pazúrik, ktorý by som mohol niekomu ponúknuť, asi by som skôr umrel od hladu.“

„Prečo teda nezbieraš pazúriky z potokov a polí?“

„Lebo ide o iný druh pazúrika. Také hľuzy majú skryté chyby, a preto sa často lámu buď pri tvarovaní, alebo keď sa používajú ako nástroje. My ťažíme kameň z podložia a ten sa neláme. Dajú sa z neho vyrobiť veľké sekery, ktorými sa rúbu stromy.“

„Ako to robíte? Ako vykopete jamu?“

Seft sa posadil a Neen si sadla k nemu. Potľapkal po tráve vedľa seba.

„Táto zem nie je veľmi hlboká. Keď kopeme, po chvíli narazíme na bielu skalú, ktorá sa volá krieda. Kriedu prerazíme krompáčmi z jeleních parohov.“

„To je asi ťažká práca.“

„Všetko, čo sa týka pazúrika, je ťažké. Dlane si natierame ílom, aby sa nám nerobili pluzgiere. Potom sa prekopávame cez kriedu, čo môže trvať týždne, a niekedy nakoniec narazíme na vrstvu podložného kameňa.“

„Ale niekedy nie?“

„Presne tak.“

„Takže sa občas namáhate úplne zbytočne.“

„A potom musíme prejsť inam a vykopať novú jamu.“

„Nikdy som ani nepomyslela na to, ako sa ťaží pazúrik.“

Seft jej mohol povedať viac, ale nechcel sa rozprávať o kopaní. „Aký bol tvoj otec?“ spýtal sa. Už predtým spomenula, že jej otec zomrel.

„Bol skvelý: pekný, milý a múdry. Ale nebol opatrný, a tak ho ušľapala rozzúrená krava.“

„Sú kravy nebezpečné?“ Seft jej nepovedal, že sa ich bojí.

„Môžu byť, najmä keď majú mláďatá. Treba sa pri nich mať na pozore, ale tatko nepatril k opatrným ľuďom.“

Seft nevedel, čo na to povedať.

„Zlomilo mi to srdce. Plakala som celý týždeň.“

„To je smutné,“ opáčil Seft.

Neen prikývla a on mal pocit, že zvolil správne slová.

„Stále mi je za ním smutno,“ dodala. „Aj po toľkých rokoch.“

„A čo zvyšok tvojej rodiny?“

„Mala by som vás zoznámiť,“ navrhla Neen. „Chceš ísť so mnou domov?“

„Veľmi rád.“

Opustili svätyňu a prešli cez dedinu. Seft prijal pozvanie s nadšením, pretože to znamenalo, že sa Neen naozaj páči. Obával sa však, či urobí na jej rodinu dobrý dojem. Boli to kultivovaní dedinčania, dokonca si umývali topánky! On žil drsným životom a s nikým sa priveľmi nestýkal. Jeho rodina sa nikde dlho nezdržiavala – postavili si dom neďaleko najnovšej bane, a keď prechádzali na nové miesto, jednoducho ho opustili. Teraz by sa mal rozprávať s Neeninou matkou, očividne významnou osobou, a ona ho bude hodnotiť ako možného otca svojich vnúčat. Čo by jej mal povedať?

Pred domom sedel v lôžku z horúcich uhlíkov kotlík, z ktorého sa šírila vôňa hovädzieho mäsa a bylín. Jeho obsah miešala žena pripomínajúca staršiu Neen, s vráskami okolo očí a so striebornými pramienkami v čiernych vlasoch. Privítala Sefta s prívetivým úsmevom, rovnakým ako ten Neenin, sprevádzal ho však väčší počet vrások.

„Mami, toto je môj kamarát Seft. Doluje pazúrik,“ predstavila ho Neen.

„Nech sa na vás usmieva Slniečny boh,“ pozdravil.

„Aj na teba,“ odvetila. „Volám sa Ani.“

„A toto je môj mladší brat Han,“ dodala Neen.

Seft uvidel približne osem- či deväťročného plavovlasého chlapca, ktorý sedel na zemi vedľa spiaceho šteniatka. „Nech sa usmieva aj na teba,“ pozdravil ho Seft krátko.

„Aj na teba,“ odpovedal Han zdvorilo.

Boli tam ešte dve deti. Jedno dievčatko sedelo pri bratovi a hladkalo šteniatko. „A toto je Hanova kamarátka Pia,“ predstavila ju Neen.

Seft nevedel, čo by mal povedať malému dievčatku, ale než na to prišiel, oslovila ho prvá. Ukázalo sa, že na svoj vek sa správa vyspelo. „V mojej rodine sú všetci roľníci,“ povedala. „Bývam na Statku. Prišla som sem kvôli obradom.“ Odmlčala sa a potom sprisahanecky dodala: „Tato mi nedovolí hrať sa s deťmi pastierov, ale dnes tu nie je.“ Bola menšia ako Han, ale vďaka svojmu sebavedomiu vyzerala staršie. „Starám sa o svojho bratranca Stama. Už má skoro štyri.“

Stam sa tváril zduto a zanovito mlčal.

„Povedz mi, Pia, prečo tvoj tato neprišiel na obrady? Zvyčajne sem chodí,“ vyzvedala Ani.

„Musel zostať. Všetci muži zostali.“

„Zaujímalo by ma prečo,“ zamyslela sa Ani.

Zjavne v tom videla nejaký význam, ktorý Seftovi unikal.

Z prúdu myšlienok ho vyrušil Han, ktorý sa naňho pozeral so zmesou úžasu a zvedavosti. „Môže ťažiť pazúrik hocikto?“

„Nie tak celkom,“ odvetil Seft. „Zvyčajne to robia celé rodiny. Mladí sa učia od rodičov a musia sa toho naučiť dosť veľa.“

Han sa zatváril sklúčene. „To znamená, že musím byť pastierom.“

Nevyzeral z takej vyhliačky dvakrát nadšene. Seft usúdil, že sa chce dostať preč a vidieť niečo zo sveta. Pravdepodobne z toho vyrastie.

„Ako sa volá tvoj psík?“ spýtal sa radšej.

„Ešte nemá meno.“

„Podľa mňa by sa mala volať Kráska,“ vyhlásila Pia.

„To je pekné,“ poznamenal Seft.

Vtedy si šteniatko hlasno prdlo zo spánku. Hana pochytil záchvat smiechu a Pia sa zachichotala.

„Ale jej sa Kráska nepáči,“ povedala Ani s úsmevom. „Posaď sa, Seft. Urob si pohodlie.“

Seft a Neen si sadli na zem. Mal dojem, že sa to vyvíja celkom dobre. Rozprával sa s Neeninou matkou a jej malým bratom a ešte sa nestihol strápníť. Zdalo sa mu, že sa im pozdáva. Aj oni sa pozdávali jemu.

Vtedy sa zjavila Neenina mladšia sestra Joia s topánkami v ruke. „Takže si ju našiel,“ povedala Seftovi. Položila topánky k ohňu, aby uschli.

„Áno – vďaka za pomoc.“

„Rád kopeš v jame?“

Bola to priama otázka a Seft sa rozhodol priamo na ňu odpovedať. „Nie. A nepáči sa mi ani pracovať pre otca. Len čo prídem na to, ako sa užiť sám, odídem od neho.“

„To znie zaujímavo. Čo by si mohol robiť namiesto kopania pazúrika?“ spýtala sa Ani.

„To je ten problém. Neviem. Som dobrý tesár, takže by som mohol vyrábať lopaty, kladivá alebo luky. Myslíte si, že by som ich mohol vymieňať za jedlo?“

„Určite,“ prikývla Ani, „najmä ak by boli lepšie ako to, čo by si ľudia mohli vyrobiť sami.“

„To by teda boli,“ odvetil.

„Sebavedomie ti nechýba,“ poznamenala Joia.

Seft si všimol, že je veľmi zádrapčivá. Na druhej strane vedela byť aj milá. Človek mohol byť oboje naraz. „Nie je dôležité vedieť, čo ti ide a čo zas nie?“ zauvažoval.

„A čo ti nejde, Seft?“ uškrnula sa Joia samopašne.

„Čo je to za otázku!“ zaprotetovala Neen.

„Rozprávanie mi veľmi nejde,“ priznal Seft. „V jame prehodíme za celý deň sotva tri slová.“

„Rozprávaš veľmi pekne,“ uistila ho Neen. „Nevšímaj si moju mladšiu sestru, je nepríjemná.“

„Večera je pripravená,“ oznámila Ani a odvrátila tak sesterskú hádku. „Joia, prines misky a lyžice.“

Kým jedli, denné svetlo pohaslo. Vzduch sa príjemne ochladil a obloha nadobudla sivastý odtieň súmraku. Nadchádzala teplá noc.

Jedlo bolo vynikajúce: mäso s korenkami divých rastlín. Spoznal nátržník, lopúch a zemský gaštan. Zmäkli a nasiakli chuťou hovädzieho mäsa.

Seft dumal nad rozdielmi medzi touto a vlastnou rodinou. Členovia Neeninho rodinného kruhu sa k sebe správali milo, nevládla medzi nimi nevraživosť. Joia síce bola škriepna, ale dalo sa to s ňou vydržať. Bol si istý, že pod touto strechou ešte nikdy nikto nikoho neudrel.

Rozmýšľal, čo sa stane, keď sa zotmie. Bude sa musieť vrátiť k otcovi a bratom? Alebo mu dovoľia spať medzi sebou – možno aj vedľa Neen? Dúfal, že sa im spolu podarí stráviť noc.

Po večeri prikázala Ani staršej dcére, aby odniesla misky a lyžice k rieke a umyla ich. Prirodzene, Seft išiel s ňou. Keď namáčali riad do vody, Neen povedala: „Podľa mňa by bolo Kráska dobré meno pre šteňaťko.“

„Nikdy som nemal psa,“ odvetil Seft. „Ale ako malý som po ňom túžil a chcel som ho pomenovať Víchor.“

Neen sa zasmiala. „Je príliš roztomilá na to, aby sa volala Víchrica.“

„Han môže tvrdiť, že je to kvôli tomu, ako prdí.“

Neen sa zasmiala. „To je dokonalé! Myslí si, že prdenie je zábavné – je v tom veku.“

„Ja viem. Sám si ten vek dobre pamätám.“

Pri návrate k domu začul Seft spoza chrbta prívetivý mužský hlas.

„Ahoj, Neen.“ Otočil sa a uvidel vysokého muža, ktorý už mal aspoň dvadsať liet.

Neen sa otočila a usmiala sa. Aj Seft neochotne zastal. „Ahoj, Enwood. Máš už všetko nachystané na obrady?“ spýtala sa Neen.

„Áno, budem ťa tam vyzeráť.“ To Sefta znepokojilo. Kto bol vlastne tento Enwood, že dával Neen takéto prísluby? „Chcem tam byť skôr, aby som mal dobrý výhľad,“ pokračoval Enwood. „Mala by si urobiť to isté.“

Chcel sa s ňou stretnúť. „Ak sa zobudím včas,“ odvetila Neen. Nebol to ani súhlas, ani odmietnutie. Napriek tomu Sefta znepokojil náznak dôvernosti, ktorý postrehol v oboch hlasoch.

Nastala chvíľa ticha, ktorú narušila až jeho spoločníčka: „Seft mi pomáhal umývať riad.“

Enwood vrhol na Sefta chladný pohľad. „Pekne. Uvidíme sa zajtra,“ povedal a odkráčal.

Sefta toto stretnutie rozrušilo. „Kto to bol?“ spýtal sa, keď znova vykročili.

„Ále, len jeden kamarát.“

On však tušil, že práve na Enwooda narážala Joia, keď mu povedala: *Ona sa určite páči jemu. Či to platí aj naopak, to neviem.* „Vyzerá dobre,“ nadhodil.

„Nie tak dobre ako ty.“

Zaskočila ho. Nepokladal sa za pekného, ale v skutočnosti to nemal ako posúdiť. sotva sa nad tým zamýšľal. Nepamätal si, kedy naposledy videl svoj odraz v rybníku.

Zotmelo sa a obloha bola posiatá hviezdami. Seft mal pocit, že mu Enwood pokazil dôvernú chvíľku s Neen. „Tak čo budeme robiť teraz?“ opýtal sa prudšie, ako zamýšľal.

Zdalo sa, že si to nevšimla. „Čo by si chcel robiť?“

Odpoveď mu napadla okamžite. „Nie je zima. Chcel by som si s tebou posediť pod hviezdami, osamote. Mala by si niečo proti?“

„Ani trochu,“ odvetila.

Usmial sa. Zase je všetko v poriadku, pomyslel si.

Došli k domu. Han bol vnútri a priväzoval psa na noc. Pia a Stam sa vrátili k svojej rodine. Joia už spala. Ani si práve vyzúvala topánky.

„Dnes budeme spať vonku,“ oznámila Neen matke.

„Dúfam, že sa príliš neochladí,“ povedala Ani.

„My si poradíme.“

„O tom nepochybujem.“

Neen vzala Sefta za ruku a odišli.

„Kam pôjdeme?“ opýtal sa.

„Poznám jedno miesto.“

Zamierili k rieke, potom zabočili pozdĺž brehu, až kým im za chrbtami nezmizli aj posledné domy. Prišli k ukrytému háju s listnatými stromami a Neen sa spýtala: „Čo povieš na toto?“

„Dokonalé.“

Sadli si na zem neďaleko húštia.

„Máš dokonalý život,“ zhodnotil Seft. „Celá rodina ťa ľúbi. Máš dostatok jedla a pastieri majú toľko dobytku, že by ho nikto nedokázal spočítať. Žijete si ako bohovia.“

„Máš pravdu,“ odvetila Neen. „Slnečný boh sa na nás usmieva.“ Lahla si na chrbát.

Vyzeralo to ako pozvanie. Seft sa k nej sklonil a pobožkal ju.

Nemal veľa skúseností s bozkávaním, preto nevedel, čo sa od neho očakáva, ale ona ho viedla. Chytila ho za tvár a potom ho bozkávala na pery, na líce a na krk a zároveň ho hladila po vlasoch. Bola to tá najslastnejšia vec, aká sa mu kedy prihodila.

Zúfalo sa túžil dotknúť jej tela. Položil jej ruku na koleno a pomaly ju hladil po stehne.

V živote už videl nahé ženy, zvyčajne keď sa kúpali v rieke. Neprekáždali im cudzie pohľady, ale civenie sa považovalo za neslušné. Napriek tomu mal celkom dobrú predstavu, ako vyzerajú pod tunikami. Nikdy sa však ešte nahej ženy nedotkol. Až doteraz.

„Jemne,“ vzdychla Neen. „Hľaď ma jemne.“

Bozkávala ho, kým sa jej dotýkal, a po chvíli si všimol, že sťažka dýcha. „Už to dlhšie nevydržím,“ hlesla.

S tými slovami ho prevrátila na chrbát, vyhrnula mu tuniku a obkročmo sa naňho posadila. Keď naňho klesla, vydýchol: „Ach! To je krásne!“

„Je, s tou správnou osobou,“ pritakala a potom už ani jeden z nich nejaký čas nepovedal nič súvislé.

Seft sa zobudil ešte za tmy. Na spev vtákov bolo priskoro, ale počul šumenie blízkej rieky. Vedľa seba cítil Neeninu prítomnosť. Ruku a nohu mala prehodené cez neho, tisla sa k nemu svojím mäkkým a hrejivým telom. Bola mu zima, ale bolo mu to jedno. Objal ju.

Zamrvila sa a otvorila oči. Pozrela naňho a pohladila ho po líci. „Moja sestra hovorí, že vyzeráš ako Mesačná bohyňa,“ zašepkala.

Usmial sa. „Ako vyzerá Mesačná bohyňa?“

„Je bledá a nádherná, s ústami stvorenými pre lásku.“ Pobožkala ho na pery.

„Predpokladám, že teraz patríme k sebe,“ povedal.

Rýchlo sa posadila. „Čo tým myslíš?“

„Že budeme spolu žiť a vychovávať deti.“

„Počkaj,“ jemne sa zasmiala.

Zmätene sa zamračil. „Ale po včerajšej noci...“

„Včerajšia noc bola nádherná a ja ťa zbožňujem,“ povedala. „A dnes večer si to chcem zopakovať. Ale s budúcnosťou by som sa tak neponáhľala.“

Vôbec tomu nerozumel. „Ale môžeš byť tehotná!“

„Asi nie, len po jednej noci. Tak či onak, to je v rukách Mesačnej bohyne, ktorá vládne všetkému, čo súvisí so ženami. Ak chce, aby sme mali deti, nech sa tak stane.“

„Ale...“ Bol úplne vyvedený z miery. „Má to niečo spoločné s Enwoodom?“

Postavila sa. „Počúvaj. Počuješ to, čo ja?“

Stíchol a zachytil zvuk vzdialenej vravy ľudí v pohybe.

„Všetci vstávajú,“ povedala Neen. „Idú k Monumentu.“

Seft bol zmätený, ale nevedel, čo má povedať, aby mu pomohla pochopiť tú záhadu. Nasledoval ju k rieke, kde sa napili chladnej čerstvej vody a rýchlo sa umyli. Potom sa vrátili do dediny a pripojili sa k davu smerujúcemu na západ. Ľudia sa medzi sebou vzrušene zhovárali v očkávaní významnej udalosti.

Neenin dom bol prázdny, celá jej rodina už odišla. Vošla dnu a vrátila sa s dvoma kúskami studenej varenej baraniny. Jeden dala Seftovi a spoločne prežúvali za chôdze.

Utešoval sa myšlienkou, že s ním chceta stráviť ďalšiu noc, čo znamenalo, že to s ním myslí vážne. A možno sa medzitým porozprávajú o tom, že budú párom, a on azda aspoň trochu pochopí jej zmýšľanie.

Za dedinou zástup pokračoval po priamej ceste smerom na juho-západ. Dobytok sa len s nevôľou uhýbal nabok, keď sa dav rozrástol za okraje vychodenej cesty. Ľudia sa rozprávali potichu a našľapovali opatrne, akoby sa báli zobudiť spiaceho boha. Napriek tomu ich spojený súzvuk znel ako rieka valiaca sa cez skalnaté vodopády.

Cesta viedla priamo k Monumentu. Vnútri už sedeli ľudia obrátení čelom k vchodu, k ceste, ktorou prišli, pretože v tomto ročnom období vychádzalo slnko práve odtiaľ. Kňážka vyhánala von prasce.

Kruh sa zapíňal. Seft a Neen nedokázali v dave nájsť Ani, Joiu ani Hana. Neen navrhla, aby prešli na vzdialenejšiu stranu a posadili sa na hrebeň násypu, odkiaľ budú mať dobrý výhľad.

Kruh mal v priemere asi sto krokov. Hneď za jeho hranicou sa nachádzal prstenec zo vztýčených kameňov, rozmiestnených viac-menej rovnomerne. Každý bol o niečo vyšší ako vysoký muž. Bolo ich viac, než by Seft dokázal spočítať. Ich povrch nepôsobil opracovane ani uhladene. Skala mala modrastý odtieň a Neen mu povedala, že sa im hovorí modré kamene.

Uprostred sa nachádzal ďalší kruh, tentoraz z dreva, no nepodobal sa na ten kamenný. Keď sa mu Seft prizrel lepšie, rozoznal veľký prstenec z kmeňov stromov prevyšujúci modré kamene. Drevené stĺpy boli navrchu pospájané prekladmi, čím vytvárali súvislý, dokonale rovný kruh. Na rozdiel od modrých kameňov boli tieto drevené konštrukcie presne opracované a mali vyhladený povrch. Seft toto dielo obdivoval okom tesára, ale zároveň uvažoval, aké je asi pevné. Ak by do jedného zo stĺpov vrazila splašená krava, aká časť kruhu by spadla? Všetci nepochybne dávali dobrý pozor, aby na toto posvätné miesto dobytok ani len nezablúdil.

V tomto kruhu Seft rozoznal druhý, menší prstenec. Mal tvar oválu a tvorili ho voľne stojace dvojice stĺpov, pričom každá bola spojená priečkou, no zostávala oddelená od ostatných. Boli vyrobené rovnako zručne ako vonkajší kruh, ale prevyšovali ho.

Ihneď pochopil, že práve tie drevené kruhy sú dôležité. V porovnaní s nimi sa vonkajší kamenný kruh zdal postavený len náhodne a nedbalo. Seft uvažoval, či nebude starší a či ho nepostavili menej zruční remeselníci.

V dave zavládlo vplyvom posvätného miesta nezvyčajné ticho. Seft vycítil vo vzduchu napäté očakávanie. Už tu predtým bol a videl, ako

kňazky vykonávajú obrady jari, ale toto bola očividne dôležitejšia udalosť a zhromaždil sa na nej aj oveľa väčší dav. Letný slnovrat predstavoval koniec starého a začiatok nového roka. Každý bol dnes o jedno leto starší.

Ludia vedeli, že všetko, čo ich živí, pramení zo slnka, preto mu vzdávali úctu.

Najpočetnejšiu časť davu tvorili pastieri – patrila k nim väčšina obyvateľov Veľkej pláne. Žilo na nej aj niekoľko roľníkov, ktorí obrábali úrodnú pôdu v údoliach riek a dali sa identifikovať podľa tetovaní. Ženy mali zvyčajne potetované zápästia a muži krky. V dave však nevidel ani jedného potetovaného muža a spomenul si na Anin včerajší rozhovor s Piou a na to, ako staršiu z rady pastierov očividne znepokojila neprítomnosť roľníkov.

Chýbali aj lesáci, ale Seft poznal dôvod. Odišli na každoročnú púť za jeleňmi do Severozápadných vrchov, kde rástla čerstvá letná tráva.

Ludia ešte stále prichádzali, keď vtom východnú oblohu ožiaril úsvit. Nebolo na nej ani mráčika, a keď striebristé svetlo zosilnelo, zdalo sa, že zosiela požehnanie na hlavy zhromaždených.

Napokon sa objavili asi tri desiatky kňaziek. Tak ako všetci ostatní mali oblečené kožené tuniky, ale tie im siahali až po členky. Tancovali v pároch a nohy mali bosé.

Jedna z nich niesla vydlabané poleno, do ktorého rytmicky udierala palicou. Bubon vydával prekvapivo hlasný a jasný zvuk.

Kňazky sa hýbali takmer ako jedno telo, kývali sa do strán a dozadu ako vysoká tráva vo vetre. Seft bol uchvátený. Ešte nikdy nevidel takýto tanec, všetky kňazky sa pohybovali naraz ako huf rýb.

Počas tanca spievali. Bielovlasá žena, zrejme veľkňazka, zaspievala verš, ktorý znel ako otázka, a ostatné jej jednohlasne odpovedali. Prechádzali do vonkajšieho kruhu a vychádzali z neho, kľučkovali medzi stĺpmi, prepletali sa ako steblá trstiny v rukách košíkára. Zdalo sa, že oslovujú jednotlivé drevené stĺpy, akoby mal každý z nich svoj zvláštny význam. Seft mal pocit, že pri speve počítajú, ale nepoznal slová, ktoré pri tom používali.

Tanec nebol zvodný. Aspoň nie veľmi. Kníšuce sa ženy Sefta vždy priťahovali, ale to nebolo hlavnou podstatou ich tanca.

Vonkajší kruh z modrých kameňov, ktorý sa nachádzal tesne pred násypom, nehral žiadnu rolu v obrade odohrávajúcim sa okolo dvoch

drevených prstencov – kruhu a neúplného oválu v ňom. Kňazky najprv obišli kruh a potom aj ovál, ktorého chýbajúca časť bola umiestnená oproti vchodu – opäť smerom na severovýchod. V tejto medzere prestali tancovať.

Kňazky klesli na zem, stále zoradené v dlhom dvojrade. Keď sa horný okraj slnka ukázal nad obzorom, spev o čosi zosilnel. Seft stál takmer v priamej línii s východom a videl, ako slnko vychádza presne medzi dvomi drevenými piliermi kruhu. Monument bol zjavne navrhnutý práve na tento okamih. Stĺpy s priečkou vytvárali rám a Sefta naplnil úžas, keď si uvedomil, že tvoria bránu, cez ktorú prichádza na svet Slnčný boh.

Dav utíchol a čoraz hlasnejší spev kňaziek sprevádzal rastúci červený kotúč na oblohe. Hoci slnko vychádzalo každý deň, tu a teraz pôsobilo jeho zjavenie ako výnimočná udalosť, ktorú zhromaždený ľud sledoval v posvätnom tranze.

Slnko už takmer úplne vyšlo. Spev kňaziek stále naberal na sile. Zdalo sa, že spodný okraj slnečného oblúka zámerne zotráva pod obzorom, akoby sa zdráhal prerušiť spojenie so zemou. Potom sa konečne uvoľnil a medzi ním a horizontom sa objavila drobná medzera. Pieseň dosiahla vrchol a vzápätí spev i bubnovanie stíchli. Dav prepukol do triumfálneho revu, takého mohutného, že ho muselo byť počuť až na koniec sveta.

Potom bolo po všetkom. Kňazky odpochovali v pároch cez otvor v násype a zmizli vo svojich domoch. Ľudia postupne vstávali, naťahovali si nohy a rozprávali sa medzi sebou. Pomaly z nich opadávalo napätie.

Seft a Neen zostali sedieť na tráve. Pozrel na ňu. „Cítim sa ako... ovaľený po hlave,“ povedal.

Prikývla. „Tak to na človeka pôsobí, najmä prvý raz.“

Pozrel sa na ľudí, ktorí sa tlačili von priechodom. „Už by som sa mal vrátiť k rodine, ale ešte sa uvidíme, však?“

„Dúfam, že áno,“ usmiala sa.

„Kde sa stretneme?“

„Chcel by si k nám prísť na večeru?“

„Znova? Si si istá, že tvojej matke to nebude prekážať?“

„Jasné. Pastieri sa radi delia. Je nám vtedy veselšie.“

„Potom súhlasím. Včerajšia večera bola úžasná. Teda, jedlo bolo vý-

borné, ale najviac zo všetkého sa mi páčilo, že...“ Zaváhal, nebol si istý, ako by mal vyjadriť svoje pocity. „Páčilo sa mi, že sa všetci máte radi.“

„To je v rodinách normálne.“

Pokrútil hlavou. „Nie v každej.“

„Je mi to ľúto. Večer k nám opäť uteč.“

„Ďakujem.“

Vstali. „Mal by som sa poponáhľať,“ povedal Seft nechotne.

„Tak teda choď.“

Otočil sa a pobral sa preč.

Nevedel, či sa má radovať alebo nie. Miloval sa s dievčaťom, ktoré zbožňoval, a bolo to nádherné – no potom mu povedala, že si nie je istá, či s ním chce stráviť život. A čo bolo horšie, zdalo sa, že má soka, vysokého, sebavedomého muža menom Enwood, ktorý bol starší ako Neen, zatiaľ čo Seft bol mladší.

Zajtra mal odísť so svojou rodinou a nevidel by ju až do jesennej rovnodennosti. Enwood by mal štvrt' roka na to, aby sa jej dvoril bez súpera nablízku.

Ale dnes večer strávi Neen so Seftom, nie s Enwoodom. Mal ešte jednu šancu, aby ich vzťah spečatil.

Pred Monumentom už obchodovali zástupy ľudí, ponúkali svoj tovar a pýtali si zaň niečo na výmenu, jednali sa o cene pazúrikových sekier či nožov, kamenných mlatov, hrncov, koží, povrazov, býkov, baranov, lukov a šípov.

Našiel svoju rodinu. Očakával, že Olf a Cam sa mu budú posmievať a zahrnú ho otázkami, kde strávil noc, budú mať oplzlé narážky a pokúsia sa pošpiniť jeho milostný vzťah. Bratia však sedeli vedľa seba na zemi a pozerali naňho, akoby na niečo čakali.

To neveštilo nič dobré.

Jeho otec bol otočený chrbtom a rozprával sa s dvojicou povrazníkov, Evom a Fee, a Seft čakal, kým sa rozhovor skončí.

Po chvíli sa Cog otočil a spýtal sa: „Kde si bol včera večer?“

„Kým som odišiel, všetka práca bola hotová, je tak?“ odvetil Seft.

„Zhodou okolností áno, ale mohol som ťa ešte potrebovať.“

„Potom som rád, že si ma nepotreboval.“

„Tak či onak mi robí starosti, že sme nechali jamu bez dozoru. Nedôverujem tomu Wunovi.“

Seft cítil, že teraz prídu zlé správy.

„Čo by mohol Wun spraviť? Je predseda tu.“

„Má veľkú rodinu a niektorí z nich tu nie sú.“

„A čo také urobia? Ukradnú nám lopaty?“

„Nežartuj, lebo ti rozbijem tú tvoju sprostú hlavu.“

Cam sa nahlas zasmial, akoby to bola tá najvtipnejšia vec, akú kedy počul.

„Ja len rozmyšľam, aké nebezpečenstvo nám hrozí,“ namietol Seft.

„Napríklad, že niektorí Wunovi ľudia budú tri dni dolovať pazúrik z jamy, ktorú nemuseli kopáť, lebo sme ju vykopali my.“ Ukázal prstom na Sefta. „Tak vidíš, chytrák, na to si nepomyslel, čo?“

„Pravda.“ Seft považoval celý Cogov nápad za nepravdepodobný, ale nemalo zmysel sa s ním hádať.

„Preto sa vrátiš strážiť jamu,“ vyhlásil jeho otec víťazoslávne.

„Kedy?“

„Dnes. Teraz. A kým sa vrátim, môžeš ju aj upratať. Dno je špinavé.“

Seft urobil krok dozadu a zastavil sa: „Nie.“

„Neopovažuj sa mi odvrávať, chlapče.“

„Stretol som dievča...“

Cam a Olf sa zachechtali.

„Večer idem k nej domov a jej matka nám uvarí večeru. To si nenechám ujsť.“

„Ale áno, necháš.“

„Pošli tam Olfa. Nemá dievča tu ani nikde inde. A keby prišlo na vyhánanie Wunovej družiny z našej jamy, určite by mu to šlo lepšie než mne.“

„Posielam teba.“

„Prečo?“

„Pretože ja som hlava rodiny a ja rozhodujem.“

„A odmietaš prehodnotiť svoje rozhodnutie, aj keď je hlúpe.“

Otec ho udrel do tváre.

Cogove päste boli tvrdé a jeho údery bolestivé. Seft sa zapotácal, ruku si priložil k tvári. Úder ho zasiahol tesne pri ľavom oku. Videl rozmazane.

Bratia zajasali a zatlieskali.

Seft bol zaskočený. Hoci sa to nestalo prvý raz, vždy ho prekvapilo, že jeho vlastný otec môže byť taký krutý.

Otec sa opäť napriahol k úderu, ale tentoraz bol Seft pripravený a pás-

ti sa vyhol. To ho povzbudilo – otec nebol všemocný. Rýchlo a divoko opätoval úder a podarilo sa mu udrieť Coga do nosa.

Prvýkrát v živote udel svojho otca.

Z Cogovho nosa vytryskla krv. „Ako sa opovažuješ?!“ zreval rozhorčene a vrhol sa naňho. Tentoraz sa Seft nestihol vyhnúť úderu, ktorý ho zasiahol do boku hlavy a zrazil ho na zem.

Na chvíľu bol omráčený. Keď sa spamätal, zbadal, že leží vedľa malej kôpky pazúrikov. Matne si uvedomoval, že ich zápas sleduje malý dav.

Vstal a schmatol kameň, ktorým sa chcel brániť.

„Chceš ma udrieť kameňom, ty naničhodník?“ zručol Cog a opäť sa vrhol na syna.

Seft zdvihol pravú ruku, v ktorej držal pazúrik.

Lenže ruka sa mu zastavila, prv než trafila cieľ. Nieкто mu zozadu pevne zovrel zápästie, a tak kameň pustil. Zovretie sa uvoľnilo a ktosi ho schmatol za obe ramená. Uvedomil si, že ho chytil Olf. Vzpieral sa, ale nemohol sa pohnúť – brat bol priveľký a prisilný.

Kým sa bezmocne pokúšal vykrútiť, Cog ho znova silno udel. Najprv do tváre, potom do brucha a vzápätí znova do tváre. Kričal a prosil otca, aby prestal. Cog sa k nemu sklonil a na perách mu pohrával pokrivený úsmev, ktorý prezrádzal, že má zo svojich surovostí pôžitok. „Vrátiš sa do jamy?“ spýtal sa.

„Áno, áno, urobím čokoľvek!“

Olf ho pustil a on sa zrútil na zem.

Počul, ako povrazník Ev hovorí otcovi: „Dostaneš sa do problémov.“

Cog bol stále nahnevaný. „Ja? Do problémov?“ odsekol útočne. „S kým? S tebou?“

Ev sa nedal zastrašiť. „S oveľa dôležitejšími ľuďmi, než som ja.“

Otec si pohrdavo odfrkol.

Sefta bolelo celé telo. S plačom sa pozviechal na ruky a kolená a odšuchtal sa preč. Ľudia naňho civeli, čo ešte prehlbovalo jeho zúfalstvo.

Pokúsil sa postaviť. Pomohol mu nejaký cudzinec a podarilo sa mu udržať vo vzpriamenej polohe.

Potom sa odtackal preč.